

Bruksela, 15 stycznia 2020 r.
(OR. en)

14994/2/19
REV 2

JAI 1312
DATAPROTECT 302
DAPIX 364
FREMP 177
DIGIT 180
RELEX 1150

NOTA DO PUNKTU A

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Rada

Nr poprz. dok.: 14994/1/19 REV 1

Dotyczy: Stanowisko i ustalenia Rady dotyczące stosowania ogólnego
rozporządzenia o ochronie danych („RODO”)
– Przyjęcie

1. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych („RODO”) zastąpiło dyrektywę 95/46/WE. Cel RODO jest dwójaki: ma ono wzmocnić prawa osób fizycznych do ochrony danych i poszerzyć możliwości biznesowe poprzez ułatwienie swobodnego przepływu danych osobowych na jednolitym rynku cyfrowym.

2. RODO weszło w życie w maju 2016 r. i jest stosowane od 25 maja 2018 r.

3. Zgodnie z art. 97 RODO Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z oceny i przeglądu RODO. Pierwsze sprawozdanie ma zostać opracowane do dnia 25 maja 2020 r. W tym celu Komisja powinna uwzględnić stanowiska i ustalenia Parlamentu Europejskiego i Rady oraz innych stosownych podmiotów, a także stanowiska i ustalenia pochodzące z innych stosownych źródeł. Komisja może również zwrócić się o udzielenie informacji do państw członkowskich i organów nadzorczych.

W kontekście prowadzonych obecnie oceny i przeglądu Komisja powinna zbadać w szczególności stosowanie i funkcjonowanie:

- rozdziału V dotyczącego przekazywania danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem decyzji przyjętych na mocy art. 45 ust. 3 przedmiotowego rozporządzenia oraz decyzji przyjętych na podstawie art. 25 ust. 6 dyrektywy 95/46/WE; oraz
- rozdziału VII dotyczącego współpracy i spójności.

4. Aby przygotować stanowisko Rady, prezydencja sporządziła tekst, który opiera się na uwagach przekazanych przez państwa członkowskie. Grupa Robocza ds. Wymiany Informacji i Ochrony Danych (DAPIX) zebrała się 3 września, 21 października, 11 listopada i 5 grudnia 2019 r., by przedyskutować stanowisko Rady.

5. W rezultacie rozpoczętej 6 grudnia 2019 r. procedury milczącej zgody delegacje zdołały uzgodnić tekst stanowiska Rady zamieszczony w załączniku do niniejszej noty.

6. Komitet Stałych Przedstawicieli jest zatem proszony o zalecenie Radzie, by przyjęła – jako punkt A porządku jednego z najbliższych posiedzeń, przy głosie wstrzymującym się Zjednoczonego Królestwa – swoje stanowisko i ustalenia dotyczące stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych w wersji zamieszczonej w załączniku. Komisja zostanie poinformowana o stanowisku Rady.

1. Wprowadzenie

(1) Ogólne rozporządzenie o ochronie danych („RODO”)¹ zaczęło być stosowane 25 maja 2018 r. Uchyła ono i zastępuje dyrektywę 95/46/WE. RODO ma zapewnić wzmocnione i bardziej spójne ramy ochrony danych w UE, a przy tym także skuteczniejsze egzekwowanie przepisów. Cel RODO jest dwójaki. Po pierwsze, ma chronić podstawowe prawa i wolności osób fizycznych, w szczególności ich prawo do ochrony danych osobowych. Po drugie, ma umożliwiać swobodny przepływ danych osobowych i rozwój gospodarki cyfrowej na całym rynku wewnętrznym.

(2) Zgodnie z art. 97 RODO Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z oceny i przeglądu przedmiotowego rozporządzenia. Pierwsze sprawozdanie ma zostać opracowane do dnia 25 maja 2020 r., a kolejne mają być przedkładane co cztery lata.

(3) W tym kontekście Komisja powinna zbadać w szczególności stosowanie i funkcjonowanie:

- rozdziału V dotyczącego przekazywania danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem decyzji przyjętych na mocy art. 45 ust. 3 przedmiotowego rozporządzenia oraz decyzji przyjętych na podstawie art. 25 ust. 6 dyrektywy 95/46/WE; oraz
- rozdziału VII dotyczącego współpracy i spójności.

(4) W RODO zawarto wymóg, by Komisja uwzględniała stanowiska i ustalenia Parlamentu Europejskiego i Rady oraz innych stosownych podmiotów, a także stanowiska i ustalenia pochodzące z innych stosownych źródeł. Komisja może również zwrócić się o udzielenie informacji do państw członkowskich i organów nadzorczych.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

(5) W celu przygotowania wyżej wspomnianych stanowisk i ustaleń Rady poproszono delegacje o przesłanie uwag pisemnych². Uwagi państw członkowskich zostały przedyskutowane przez Grupę Roboczą DAPIX na jej posiedzeniach 21 października, 11 listopada i 5 grudnia 2019 r. Oparte na tych pracach przygotowawczych stanowiska i ustalenia Rady nakreślono i podsumowano w niniejszym dokumencie. Rada odnotowała ponadto komunikat Komisji pt. „Przepisy dotyczące ochrony danych jako czynnik sprzyjający zaufaniu w UE i poza nią – podsumowanie”³ („komunikat”), który został przyjęty w lipcu 2019 r. W komunikacie przeanalizowano skutki unijnych przepisów o ochronie danych i możliwości dalszej poprawy ich wdrażania. Choć zaniem Komisji wiele celów, które przyświecały nowym przepisom o ochronie danych, zostało osiągniętych, w komunikacie przedstawiono również konkretne działania, by jeszcze bardziej wzmocnić te przepisy i ich stosowanie.

(6) Rada jest zdania, że jej stanowiska i ustalenia nie powinny ograniczać się do tematów wyraźnie wymienionych w art. 97 ust. 2 RODO. W związku z tym Rada zachęca też Komisję, by w przygotowywanym sprawozdaniu dokonała oceny i przeglądu stosowania i funkcjonowania RODO w zakresie wykraczającym poza to, co wyraźnie wymieniono we wspomnianym artykule. Ponadto Komisja powinna wziąć pod uwagę doświadczenia i wkład stosownych podmiotów. Pomoże to zapewnić jak najpełniejszy zakres oceny. Ze względu na znaczenie i skutki RODO w stale rozwijającym się społeczeństwie cyfrowym istnieją mocne argumenty przemawiające za szerzej zakrojonym przeglądem i bieżącymi dyskusjami na ten temat.

(7) Rada podkreśla jednocześnie, że RODO jest stosowane dopiero od maja 2018 r. W związku z tym w zaradzeniu większości problemów zidentyfikowanych przez państwa członkowskie pomoże prawdopodobnie większe doświadczenie w stosowaniu RODO w nadchodzących latach. Państwom członkowskim przydałyby się również dalsze wskazówki, zwłaszcza od Europejskiej Rady Ochrony Danych (EROD), oraz możliwość wymiany informacji na temat krajowych praktyk, wykładni i orzeczeń sądowych.

² 12756/19 REV 1.

³ 11535/19.

(8) Rada przedstawiła szereg szczegółowych uwag na temat stosowania RODO. W niniejszym dokumencie Rada prezentuje pewne tematy, które zostały uznane za szczególnie istotne przez państwa członkowskie. Kwestie te powinny też zostać odpowiednio uwzględnione w sprawozdaniu, które przygotowuje Komisja.

2. Uwagi ogólne

(9) Zdaniem Rady RODO odniosło sukces. Rozporządzenie to stanowi niewątpliwie ważny krok naprzód i jest instrumentem, który wzmacnia prawo do ochrony danych osobowych i wspiera innowacje zwiększające zaufanie w UE. RODO przyczyniło się też do dalszego wzrostu świadomości tego, jak istotna jest ochrona danych, zarówno w UE, jak i poza jej granicami.

(10) Rada docenia ważną rolę krajowych organów nadzorczych w funkcjonowaniu i spójnym stosowaniu RODO. Rada odnotowuje również znaczny wzrost aktywności organów nadzorczych, związany z wykonywaniem przez nie nowych zadań i uprawnień, a także pozytywne działania podejmowane w wielu państwach członkowskich w celu znacznego zwiększenia przydzielanych tym organom zasobów. Rada podziela zdanie Komisji na temat znaczenia współpracy między organami nadzorczymi państw członkowskich, w szczególności w ramach EROD. Współpracę tę należy nadal wzmacniać, gdyż jest ona wyjątkowo istotna do celów nadzoru nad transgranicznym przetwarzaniem obciążonym ryzykiem lub do celów przetwarzania dotyczącego wielu państw członkowskich, na przykład w przypadku dużych przedsiębiorstw technologicznych.

(11) Rada popiera również koncepcję przedstawioną przez Komisję w jej komunikacie, zgodnie z którą organy ds. ochrony konkurencji, konsumentów i danych powinny, w stosownych przypadkach, współpracować, na przykład w zakresie nadzoru nad dużymi przedsiębiorstwami technologicznymi. Rada zauważa, że znaczny wpływ wywierany przez te przedsiębiorstwa i ich modele biznesowe budzą pewne obawy. Warto byłoby zbadać i monitorować na przykład to, w jaki sposób osoby, których dane dotyczą, mogą w sposób dostateczny wykonywać swoje prawa względem dużych przedsiębiorstw technologicznych. W związku z tym na szczeblu UE potrzebne są skoordynowane wysiłki, by przeanalizować zakres wyzwań, a także stworzyć wizję tego, jak stawić im czoła.

(12) Ponadto Rada uważa, że administratorom i podmiotom przetwarzającym potrzeba więcej wyjaśnień i wskazówek od organów nadzorczych i EROD. Również w sprawozdaniu z oceny, które ma wkrótce zostać przygotowane przez Komisję, należy zwrócić uwagę na szerokie zapotrzebowanie na praktyczne wytyczne i inne odpowiednie środki pozwalające zaspokoić wspomnianą potrzebę.

(13) Sporządzenie branżowych kodeksów postępowania zgodnie z art. 40 RODO mogłoby być odpowiednim rozwiązaniem przyczyniającym się do właściwego stosowania RODO. W takich kodeksach postępowania można by zwrócić szczególną uwagę na kwestie takie jak ochrona danych osobowych dzieci czy przetwarzanie danych dotyczących zdrowia. Wykaz kodeksów postępowania, który jest właśnie uzgadniany z organami nadzorczymi, mógłby pomóc w lepszym koordynowaniu i wspieraniu takich projektów. Należy zwiększyć i dalej rozwijać środki zachęcające do sporządzania takich kodeksów postępowania.

(14) Jednocześnie Rada odnotowuje, że nowe zjawiska, zwłaszcza powstające technologie, również stanowią kolejne wyzwania dla ochrony danych osobowych, a także dla ochrony innych praw podstawowych, na przykład jeśli chodzi o zakaz dyskryminacji. Wyzwania te mają związek z takimi zagadnieniami jak wykorzystywanie dużych zbiorów danych, sztuczna inteligencja i algorytmy, a także internet rzeczy i technologia blockchain. To samo dotyczy stosowania technologii, takich jak rozpoznawanie twarzy, nowe rodzaje profilowania i technologia deepfake. Także rozwój informatyki kwantowej może stanowić wyzwanie w zakresie ochrony danych osobowych. Z drugiej strony Rada odnotowuje, że niektóre zastosowania wspomnianych technologii mogą również przynieść ogromne korzyści i potencjalnie zwiększyć ochronę prywatności europejskich obywateli. Zdaniem Rady, aby nadążyć za powstającymi technologiami, należy stale monitorować i oceniać na szczeblu UE powiązania między postępem technologicznym a RODO.

(15) Rada podkreśla, że RODO zostało zredagowane w taki sposób, by było neutralne pod względem technologicznym, i że jego przepisy uwzględniają już te nowe wyzwania. Zdaniem Rady kwestią o zasadniczym znaczeniu jest to, by uznać, że RODO i ogólnie unijne ramy prawne ochrony danych osobowych stanowią warunek wstępny, jeśli chodzi o rozwijanie przyszłych inicjatyw w dziedzinie polityki cyfrowej. W świetle powyższego Rada uważa jednak, że należy jak najszybciej wyjaśnić sposób zastosowania RODO do wymienionych wcześniej nowych technologii.

3. Międzynarodowe przekazywanie danych

(16) W swoim komunikacie Komisja odnotowuje pozytywną tendencję, jaką jest rozwijanie przepisów o ochronie danych w skali światowej. Coraz więcej stron przystępuje do konwencji nr 108 Rady Europy, poddanej ostatnio przeglądowi. Jednocześnie państwa na całym świecie przyjmują nowe przepisy o ochronie danych lub modernizują swoje ramy regulacyjne dotyczące ochrony danych.

(17) Zdaniem Rady decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony stanowią zasadnicze narzędzie pozwalające administratorom przekazywać dane osobowe w bezpieczny sposób do państw trzecich i organizacji międzynarodowych. W tym względzie Rada uważa również, że kwestią kluczową jest to, by decyzje te opierały się na stwierdzeniu zgodności z wszystkimi kryteriami określonymi do celów takich decyzji, w tym co się tyczy dalszego przekazywania. Decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony muszą też podlegać stałemu monitorowaniu i okresowemu przeglądowi, zgodnie z wymogami prawa Unii, jest to bowiem niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony praw osób, których dane dotyczą. Rada popiera wyrażony przez Komisję w jej komunikacie zamiar dalszego intensyfikowania dialogu o odpowiednim stopniu ochrony, prowadzonego z kwalifikującymi się kluczowymi partnerami. Rada zachęca Komisję, by ta przeanalizowała w momencie przyjmowania nowych decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony możliwość uwzględnienia w szczególności kwestii przekazywania danych do organów publicznych i między tymi organami. Rada wyraża też zadowolenie z faktu, że Komisja zamierza złożyć w 2020 r. sprawozdanie z przeglądu jedenastu decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony, które przyjęto na mocy dyrektywy 95/46/WE.

(18) Rada odnotowuje, że obowiązuje jak dotąd jedynie trzynaście decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony, w tym Tarcza Prywatności UE–USA. W związku z tym administrator, przekazując dane osobowe państwom trzecim i organizacjom międzynarodowym, musi w wielu sytuacjach korzystać z innych narzędzi przewidzianych w rozdziale V RODO. Rada podziela zatem pogląd, że ważne jest również zajęcie się kwestią stosowania innych narzędzi w odniesieniu do międzynarodowego przekazywania danych na mocy rozdziału V RODO, które to narzędzia niekiedy mogą również lepiej odpowiadać potrzebom poszczególnych administratorów i podmiotów przetwarzających w danym sektorze. Rada podkreśla zalety tych narzędzi, które obejmują: prawnie wiążące i egzekwowalne instrumenty między organami lub podmiotami publicznymi, wiążące reguły korporacyjne, standardowe klauzule ochrony danych przyjęte przez Komisję lub przyjęte przez organ nadzorczy i zatwierdzone przez Komisję, a także zatwierdzone kodeksy postępowania lub mechanizmy certyfikacji wraz z wiążącymi zobowiązaniami administratora lub podmiotu przetwarzającego w państwie trzecim.

(19) Rada odnotowuje ponadto, że standardowe klauzule umowne dotyczące przekazywania danych do państw trzecich, opracowane na podstawie dyrektywy 95/46/WE, nie zostały od czasu ich pierwotnego przyjęcia zaktualizowane w świetle rozwoju sytuacji, w tym w świetle wejścia w życie RODO. Zachęca się Komisję, by w niedalekiej przyszłości dokonała ich przeglądu i zmiany w celu uwzględnienia potrzeb administratorów i podmiotów przetwarzających.

(20) Państwa członkowskie zauważyły, że do stosowania niektórych z wyżej wymienionych narzędzi przydatne byłyby dalsze wyjaśnienia i wskazówki. Niektóre państwa członkowskie zwróciły na przykład uwagę na to, że przy braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony administrator może mieć trudności z określeniem, co można uznać za odpowiednie zabezpieczenie w odniesieniu do ochrony danych, o którym mowa w art. 46 RODO. Zdaniem Rady przydatne byłyby wyjaśnienia i wskazówki, zwłaszcza od EROD. Rada odnotowuje wskazówki, które zostały już wydane przez EROD w odniesieniu do wiążących reguł korporacyjnych. Ponadto należałoby doprecyzować minimalne standardy w odniesieniu do przekazywania danych – z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń – między organami publicznymi. Jest to istotne, ponieważ organy publiczne państw członkowskich muszą stale prowadzić współpracę i wymianę danych osobowych z organami państw trzecich, których ramy prawne różnią się od unijnych ram prawnych.

4. Mechanizmy współpracy i spójności

(21) Mechanizmy współpracy i spójności są zdaniem Rady kluczowymi instrumentami zapewniania wysokiego i spójnego poziomu ochrony danych osobowych w całej UE. Oczekuje się, że w niedalekiej przyszłości wykorzystanie tych mechanizmów zaowocuje na szczeblu europejskim szeregiem istotnych wspólnych decyzji i dokumentów zawierających wskazówki, a przez to przyczyni się do lepszego zrozumienia i spójnego stosowania RODO, jak i do zmniejszenia rozbieżności w jego stosowaniu.

(22) Mimo że mechanizmy współpracy i spójności uznaje się za kluczowe elementy nowych ram regulacyjnych, a organy nadzorcze mają obowiązek prowadzenia współpracy, to jednak państwa członkowskie wspominają o pewnych wyzwaniach, przed którymi stają organy nadzorcze podczas korzystania z tych mechanizmów. Ponadto niektóre państwa członkowskie zwracają uwagę na obciążenia administracyjne i skutki dla zasobów ludzkich wynikające ze stosowania tych nowych mechanizmów, zwłaszcza skutki terminów przewidzianych w art. 60 RODO. Niektóre państwa członkowskie wspominają też o wyzwaniach związanych z brakiem w RODO bardziej szczegółowych przepisów dotyczących procedur mających zastosowanie w przypadku sytuacji transgranicznych, a także z rozbieżnością kryteriów, w szczególności w odniesieniu do rozpatrywania skarg na mocy krajowych przepisów proceduralnych. Rada przyjmuje do wiadomości wyzwanie, przed którymi stoją organy nadzorcze chcące dotrzymać wspomnianych terminów i wypełnić wymogi krajowych przepisów proceduralnych, jednak jej zdaniem w celu skutecznego egzekwowania RODO należy przestrzegać warunków ustanowionych w art. 60.

(23) W opinii Rady jest jeszcze za wcześnie, by ocenić funkcjonowanie mechanizmów współpracy i spójności, ze względu na niedługie doświadczenie związane z ich wykorzystywaniem. Rada zachęca zatem Komisję, by w kontekście prowadzonego przeglądu skonsultowała się z organami nadzorczymi i EROD. Rada zachęca też EROD do zajęcia się kwestią znalezienia efektywnych ustaleń roboczych w przypadku spraw transgranicznych.

5. Margines swobody pozostawiony ustawodawcom krajowym

(24) RODO jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Jak przypomina Komisja w swoim komunikacie, jednym z głównych celów RODO było odejście od istniejącego na mocy dyrektywy 95/46/WE rozdrobnionego systemu obejmującego 28 odrębnych zbiorów przepisów krajowych i zapewnienie pewności prawa osobom fizycznym i przedsiębiorstwom w całej UE. Rada uważa, że RODO w znacznej mierze przyczynia się do osiągnięcia tego celu.

(25) RODO pozostawia jednak ustawodawcy krajowemu możliwość zachowania lub wprowadzenia bardziej szczegółowych przepisów, by dostosować stosowanie niektórych przepisów RODO. Możliwość tę przewidziano w kilku artykułach RODO. Komisja w swoim komunikacie stwierdziła, że zwróci szczególną uwagę na krajowe środki związane z korzystaniem z tej możliwości doprecyzowania przepisów. Zdaniem Komisji przepisy krajowe nie powinny nakładać wymogów wykraczających poza RODO – np. dodatkowych warunków przetwarzania – jeżeli możliwość wprowadzenia bardziej szczegółowych przepisów nie została przewidziana. Rada przypomina o tym, że przyznanie odpowiedniego marginesu swobody ustawodawcom krajowym uznano w toku negocjacji dotyczących RODO za niezbędne w wielu aspektach. Na przykład art. 6 ust. 2 i 3 RODO przewiduje, że państwa członkowskie mają możliwość zachować lub wprowadzić bardziej szczegółowe przepisy, aby dostosować stosowanie niektórych podstaw prawnych przetwarzania danych osobowych. Pewne rozdrobnienie wynikające z istnienia tego marginesu swobody zostało zatem przewidziane i ma uzasadnienie. To samo dotyczy na przykład art. 85 i 86.

(26) Kilka państw członkowskich zauważyło jednak, że krajowy margines swobody spowodował, jak się wydaje, niezamierzone skutki, ponieważ w pewnym stopniu przyczynił się do powstania bardziej rozdrobnionego otoczenia prawnego niż pierwotnie przewidywano. Na przykład margines swobody dla krajowych ustawodawców przewidziano także w art. 8 RODO określającym granicę wiekową, wynoszącą od 13 do 16 lat, poniżej której wymagane jest wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych dziecka w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego. W konsekwencji państwa członkowskie przyjęły różne granice wiekowe.

(27) Z punktu widzenia większości państw członkowskich różnice pod względem granicy wiekowej nie są problemem, jednak kilka państw członkowskich uznaje je za kwestię problematyczną i postuluje, by rozważyć wprowadzenie jednolitej granicy wiekowej. Rada zauważa, że ta fragmentacja mająca związek z różniącymi się granicami wiekowymi została przewidziana w momencie, gdy – pod koniec negocjacji dotyczących RODO – podejmowano decyzję o zapewnieniu elastyczności co do granicy wiekowej. Możliwość wyboru różnych granic wiekowych przewidziana w art. 8 spowodowała jednak niepewność prawa w kwestii ustalenia państwa członkowskiego, którego przepisy mają zastosowanie w sytuacji, gdy do tej samej czynności przetwarzania zastosowanie mają przepisy krajowe dwóch państw członkowskich.

(28) Rada odnotowuje jednak, że RODO i uzupełniające je przepisy krajowe są stosowane dopiero od niedawna. W wielu państwach członkowskich przepisy sektorowe są wciąż przedmiotem przeglądu. Dlatego też zbyt wczesne może być wyciąganie ostatecznych wniosków na temat ogólnego poziomu rozdrobnienia prawa w UE. Należałoby uzyskać lepszy wgląd w to, w jaki sposób kwestia pokrywających się terytorialnych zakresów stosowania prawa poszczególnych państw członkowskich wdrażającego RODO dotyka kontrolerów i podmioty przetwarzające oraz jakie są sposoby radzenia sobie przez nich z takimi przypadkami.

(29) Rada podkreśla również, że należy zapobiegać rozdrobnieniu unijnego otoczenia prawnego w odniesieniu do ochrony danych osobowych. Dyrektywy i rozporządzenia UE, które zawierają przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych, powinny być spójne z RODO lub, w stosownych przypadkach, z dyrektywą (UE) 2016/680⁴ lub z rozporządzeniem (UE) 2018/1725⁵. Prawo do ochrony danych należy też w odpowiedni sposób uwzględniać przy kształtowaniu polityk mających wpływ na przetwarzanie danych osobowych.

6. Nowe obowiązki sektora prywatnego

(30) Chociaż RODO w pewnym stopniu zmniejsza obciążenie administracyjne nałożone na administratorów, tworzy też pewne nowe obowiązki. Związane z tym większe obciążenie pracą dotyka w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Z komunikatu wynika, że – choć sytuacja różni się w poszczególnych państwach członkowskich – MŚP należą do podmiotów mających najwięcej pytań co do stosowania RODO. Kilka państw członkowskich zauważyło też, że wśród podmiotów, które zmagają się z wyzwaniem dotyczącym wymogów w zakresie dokumentacji, są niektóre stowarzyszenia charytatywne lub wolontariackie.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE.

(31) Z informacji od niektórych państw członkowskich wynika, że MŚP są niezadowolone na przykład z ograniczenia odstępstwa od obowiązku prowadzenia rejestru czynności przetwarzania danych osobowych. Artykuł 30 ust. 5 RODO zwalnia przedsiębiorstwa lub podmioty zatrudniające mniej niż 250 osób z obowiązku prowadzenia rejestru czynności przetwarzania danych osobowych, lecz tylko po spełnieniu zestawu warunków, które rzadko mają zastosowanie. Rada uznaje, że zastosowane w RODO podejście oparte na ryzyku było wyborem dokonany przez prawodawcę, jednak stwierdza, że należy sprawdzić i ocenić, w jaki sposób zamierzona równowaga między podejściem opartym na ryzyku, z jednej strony, a potrzebą uwzględnienia szczególnych potrzeb MŚP (motyw 13), z drugiej strony, działa w praktyce.

(32) Innym przykładem nowych obowiązków jest obowiązek zgłaszania naruszeń ochrony danych osobowych organom nadzorczym i dokumentowania takich naruszeń (art. 33 RODO). Z informacji otrzymanych od państw członkowskich wynika, że liczba zgłoszeń na podstawie art. 33 dokonanych do tej pory na szczeblu UE jest znaczna. Wydaje się zatem, że ten obowiązek generuje dodatkową pracę zarówno administratorów, jak i organów nadzorczych.

(33) Chociaż w motywie 13 zachęca się państwa członkowskie i ich organy nadzorcze, by, stosując przedmiotowe rozporządzenie, uwzględniały szczególne potrzeby mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, Rada zgadza się, że małym i średnim przedsiębiorstwom przydałyby się dalsze wskazówki i wsparcie ze strony krajowych organów nadzorczych lub EROD. Niektóre organy nadzorcze państw członkowskich opracowały już ukierunkowane wskazówki i narzędzia przeznaczone dla MŚP w reakcji na ich pytania i potrzeby. Rada podkreśla rolę tych organów i EROD w zapewnianiu doradztwa MŚP oraz organizacjom charytatywnym lub wolontariackim i zachęca je do większej aktywności w tym zakresie. Organy nadzorcze mogłyby również opracować praktyczne narzędzia, aby wspomóc i ułatwić przestrzeganie RODO przez MŚP, np. ujednolicony formularz dla administratorów i podmiotów przetwarzających służący do zgłaszania organom nadzorczym przypadków naruszenia ochrony danych osobowych lub uproszczony rejestr czynności przetwarzania danych osobowych.

7. Przedstawiciele administratorów lub podmiotów przetwarzających niemających jednostki organizacyjnej w Unii

(34) Państwa członkowskie zwróciły uwagę na fakt, że administratorzy lub podmioty przetwarzające niemający jednostki organizacyjnej w Unii mogą nie wywiązywać się ze swoich obowiązków określonych w RODO. Jednym z tych obowiązków jest przewidziany w art. 27 wymóg wyznaczenia przez kontrolerów i podmioty przetwarzające swojego przedstawiciela w Unii. Nie ma pewności, w jakim stopniu administratorzy mający siedzibę w państwach trzecich wywiązują się z tego obowiązku, lecz, jak wynika z informacji przekazanych przez państwa członkowskie, istnieją przypadki, w których taki przedstawiciel nie został wyznaczony. Pomocne byłoby uzyskanie informacji na temat tego, w jakim zakresie administratorzy lub podmioty przetwarzające niemający jednostki organizacyjnej w Unii wyznaczyli przedstawiciela zgodnie z wymogami art. 27 i jakie są działania podejmowane przez organy nadzorcze w celu zapewnienia wywiązania się z tego obowiązku.

(35) Ponadto na mocy art. 30 ust. 2 przedstawiciel podmiotu przetwarzającego prowadzi rejestr wszystkich kategorii czynności przetwarzania dokonywanych w imieniu administratora, który to rejestr udostępnia się na żądanie organowi nadzorcemu. Nie jest całkowicie jasne, co może zrobić organ nadzorczy w sytuacji, gdy przedstawiciel nie wywiązuje się ze swojego obowiązku. Innym aspektem, który może wymagać dalszej refleksji, jest zakres odpowiedzialności przedstawiciela w przypadku niewywiązania się z obowiązku przez administratora lub podmiot przetwarzający. Mając na względzie powyższe, należy przyjąć z zadowoleniem niedawno zaktualizowane wskazówki EROD w tej kwestii.

8. Podsumowanie

(36) Rada apeluje do Komisji, by w przygotowywanym przez siebie sprawozdaniu przyjęła szerokie podejście wykraczające poza rozdziały V i VII, które są wyraźnie wymienione w art. 97 RODO. Ze względu na znaczenie i skutki RODO istnieją mocne argumenty przemawiające za przeprowadzeniem szerzej zakrojonych przeglądu i dyskusji na ten temat, z należyтым uwzględnieniem wkładów Rady, Parlamentu Europejskiego i innych stosownych podmiotów, takich jak organy nadzorcze.

(37) W niniejszym dokumencie przedstawiono te kwestie dotyczące stosowania i wykładni RODO, które jak dotąd budzą największe zastrzeżenia w państwach członkowskich. Chodzi w szczególności o: 1) wyzwania związane z określeniem lub stosowaniem odpowiednich zabezpieczeń w przypadku braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony; 2) dodatkowe obciążenie pracą organów nadzorczych będące konsekwencją mechanizmów współpracy i spójności przewidzianych w rozdziale VII RODO, a także wpływ tych mechanizmów na zasoby; 3) nieprzewidziane rozdrobnienie prawa; 4) nowe obowiązki kontrolerów i podmiotów przetwarzających w sektorze prywatnym wprowadzone przez niektóre przepisy RODO; oraz 5) kroki, które muszą zostać podjęte przez organy nadzorcze w celu zaradzenia przypadkom niewyznaczenia swojego przedstawiciela w Unii przez administratorów mających siedzibę w państwach trzecich.

(38) Istnieje też jednak szereg problemów związanych z innymi przepisami RODO poruszonych przez poszczególne państwa członkowskie. Chociaż Rada przyznaje, że część kwestii wynika przede wszystkim z tego, że RODO jest stosowane dopiero od niedawna, jej zdaniem zasługują one, tak czy inaczej, na przeanalizowanie. Rada zgadza się, że wiele problemów podniesionych przez państwa członkowskie to kwestia wykładni i można je rozwiązać na przykład za pomocą dalszych wskazówek, chociaż niektóre materiały są już dostępne. Rada wyraża uznanie dla roli EROD i krajowych organów nadzorczych w zapewnianiu wskazówek. Szczególną uwagę należy zwrócić na:

- stosowanie RODO w dziedzinie nowych technologii, a także kwestie związane z dużymi przedsiębiorstwami technologicznymi;
- praktyczne narzędzia dla MŚP oraz organizacji charytatywnych lub wolontariackich, takie jak ujednolicony formularz dla administratorów i podmiotów przetwarzających służący do zgłaszania organom nadzorczym przypadków naruszenia ochrony danych osobowych lub uproszczony rejestr czynności przetwarzania danych osobowych, a także inne odpowiednie narzędzia dla MŚP służące stosowaniu RODO z uwzględnieniem szczególnych potrzeb MŚP;
- efektywne ustalenia robocze między organami nadzorczymi w przypadku spraw transgranicznych; oraz
- problemy związane z przypadkami, gdy przedstawiciel administratora lub podmiotu przetwarzającego niemającego jednostki organizacyjnej w Unii nie wywiązuje się ze swoich obowiązków.

(39) Ponadto wiele z tych kwestii i tematów, zwłaszcza co się tyczy kompetencji ustawodawców krajowych i wyzwań związanych z powstającymi technologiami, powinno stanowić przedmiot dalszych dyskusji i wymiany doświadczeń między państwami członkowskimi a Komisją. Należy zastanowić się nad odpowiednim forum dla takich dyskusji, które nie powinny pokrywać się z pracami EROD.

(40) Jeśli chodzi o rozdział V, Rada zachęca Komisję, by nie tylko dokonała przeglądu istniejących decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony, lecz również zbadała możliwości przyjęcia nowych decyzji tego typu zgodnie z wymogami określonymi w prawie Unii, a także by przeanalizowała możliwość uwzględnienia w momencie przyjmowania takich decyzji w szczególności kwestii przekazywania danych do organów publicznych i między tymi organami. Jednocześnie Rada podziela pogląd, że równie ważne jest zajęcie się stosowaniem innych narzędzi dostępnych na mocy rozdziału V w celu zapewnienia administratorom jaśniejszych informacji na temat tego, w jakich przypadkach można uznać, że istnieją odpowiednie zabezpieczenia, w sytuacji braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony.

(41) Jeśli chodzi o rozdział VII, Rada odnotowuje, że zgłoszono pewne zastrzeżenia, o których mowa powyżej. Rada uważa, że należy jeszcze bardziej zacieśnić współpracę między organami nadzorczymi. W tym kontekście w przygotowywanym przez Komisję sprawozdaniu należy uwzględnić znaczenie zasobów, którymi dysponują krajowe organy nadzorcze i EROD. Rada uważa, że należy również zająć się wyzwaniami proceduralnymi związanymi ze stosowaniem rozdziału VII. Rada zachęca Komisję do skonsultowania się z organami nadzorczymi i EROD.

(42) Rada odnotowuje ryzyko rozdrobnienia prawa związane z przysługującym państwom członkowskim marginesem swobody w zakresie zachowania lub wprowadzenia bardziej szczegółowych przepisów służących dostosowaniu stosowania przepisów RODO. Chociaż ten margines swobody wprowadzono celowo, aby doprecyzować niektóre przepisy RODO, i w związku z tym pewne rozdrobnienie jest uzasadnione, Rada jest zdania, że należy dokładnie śledzić rozwój sytuacji w tym zakresie. Ponadto Rada uważa, że należy w pełni uwzględniać aspekty związane z ochroną danych i z RODO w stosownych dziedzinach kształtowania polityki i stanowienia prawa przez UE.

(43) Zdaniem Rady w nadchodzących latach należy propagować model europejski ustanowiony na mocy RODO i dbać o pewność prawa w odniesieniu do wszystkich stosownych podmiotów.

Komisja powinna zatem poruszyć w swoim sprawozdaniu problemy odnoszące się do wspomnianych tematów i zaproponować odpowiednie sposoby ich rozwiązania. Ponadto z myślą o przygotowaniu kolejnych sprawozdań na podstawie art. 97 Komisja powinna nadal monitorować i analizować doświadczenia związane ze stosowaniem RODO, w szczególności w odniesieniu do kwestii przedstawionych w niniejszym dokumencie. Rada ponadto podkreśla, jak ważne jest zbadanie i wyjaśnienie – tak szybko, jak to możliwe – czy RODO jest stosowane i czy jest w stanie zapewnić odpowiedź na wyzwania wynikające z nowych technologii.
